

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan și Iurie Diaconu,

juducând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de partea vătămată Tulbu Valentin și inculpatul Mînăscurtă Mihail, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Căușeni din 30 martie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2015, în cauza penală, în privința lui

Mînăscurtă Mihail Ion, născut la 25 august 1993, originar și locuitor din s. Zaim, r-nul Căușeni.

Termenul examinării cauzei:

1. *Instanța de fond de la 15.05.2014 pînă la 30.03.2015;*

2. *Instanța de apel de la 08.05.2015 pînă la 01.06.2015;*

3. *Instanța de recurs de la 21.1.2015 pînă la 01.03.2016.*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 30 martie 2015, Mînăscurtă Mihail a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 3 ani, cu ispășirea ei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal pedeapsa cu închisoare aplicată inculpatului Mînăscurtă Mihail Ion a fost suspendată condiționat pe un termen de probă 1 an.

Prin aceiași hotărîre a fost condamnat și Mocan Anatoli Alexandr, în privința căruia hotărîrile judecătorești nu se contestă.

2. Pentru a se pronunța cu sentința în cauză, instanța de fond a constatat că, inculpatul Mînăscurtă Mihail la 19.02.2014, în jurul orelor 13.00, împreună cu Mocan Anatoli, realizîndu-și scopul răpirii automobilului, fără scop de însușire, au răpit automobilul de model „Volkswaghen Passat” cu numărul de înmatriculare C 767 CM, ce aparține lui Tulbu Valentin, din s. Zaim, r-nul Căușeni, cauzînd părții vătămate un prejudiciu echivalent sumei de 91 000 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, inculpatul Mînăscurtă Mihail și partea vătămată Tulbu Valentin au depus apeluri:

- inculpatul Mînăscurtă Mihail, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărîri noi, prin care în privința lui Mînăscurtă Mihail să fie încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților.

În motivarea apelului a menționat că la urmărirea penală și-a recunoscut vinovăția, se căiește de cele întîmplute. Nu a negat faptul că el împreună cu prietenul său Mocan Anatoli la 19.02.2014, a luat fără știrea unchiului său Tulbu Valentin, care este fratele mamei sale, automobilul ce-i aparține acestuia și s-au plimbat cu el. La urmărirea penală, unchiul a declarat că va înainta cerere de împăcare, dar a plecat după hotare și depunerea cererii nu a avut loc. Nu a știut despre faptul că, cauza penală a

fost deferită justiției, crezuse că procesul penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților.

Venind acasă la sărbătorile de Paște a fost condamnat la 3 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis și în temeiul art. 90 Cod penal pedeapsa a fost suspendată pe un termen de probă 1 an.

Menționează, că cu decizia instanței de fond nu este de acord, deoarece în ședința de judecată la data de 18 august 2014 Tulbu Valentin, ca parte vătămată pe acest dosar, a înaintat cerere precum că el nu are pretenții materiale ori morale în privința lui și a prietenului său Mocan Anatoli și a solicitat încetarea procesului penal în privința inculpaților.

Instanța de fond în sentința de condamnare nu și-a expus opinia referitor la cererea de împăcare înaintată de partea vătămată. Art. 109 Cod penal prevede, că împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară ori mai puțin gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II-VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 332 Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. art. 275 pct. 2)-9), 285 alin.(1) pct. 1), 2), 4), 5) Cod de procedură penală, precum și în cazurile prevăzute art. art. 53-60 Cod penal instanța prin sentința motivată încetează procesul penal în cauza respectivă.

În baza art. 285 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile prevăzute în art. 275 Cod de procedură penală, precum și în cazul în care se constată că plîngerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată sau părțile s-au împăcat - în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plîngerii prealabile sau legea penală permite împăcarea.

- partea vătămată Tulbu Valentin, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărîri noi, prin care în privința lui Mînescu Mihail și Mocan Anatoli să fie încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților.

În motivarea apelului, partea vătămată Tulbu Valentin a invocat că inculpații la urmărirea penală și-au recunoscut vina, se căiesc de cele întîmplate. La urmărirea penală a dorit să înainteze cererea pentru încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, dar a plecat urgent la lucru după hotare, astfel depunerea cererii nu a avut loc. A revenit în țară în luna august 2014, iar la 19 august 2014 a înaintat cerere precum că nu are pretenții materiale ori morale în privința nepotului său Mînescu Mihail și a prietenului său Mocan Anatoli, solicitînd încetarea procesului penal în privința acestora.

Consideră că instanța de fond, în sentința de condamnare nu și-a expus opinia referitor la cererea de împăcare înaintată de partea vătămată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2015, a fost respins apelul declarat de inculpatul Mînescu Mihail și de partea vătămată Tulbu Valentin ca fiind nefondate, cu menținerea sentinței.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulum de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a stabilit vinovăția inculpaților Mînescu Mihail și Mocan Anatoli în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal.

Instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpaților care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dînd faptei săvîrșite de Mînescuț Mihail și Mocan Anatoli încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Astfel, Colegiul consideră că prima instanță a adoptat o sentință corectă, întemeiată și legală prin care i-a recunoscut pe Mînescuț Mihail și Mocan Anatoli vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin.(2) lit. a) Cod penal.

La stabilirea mărimii pedepsei inculpatului Mînescuț Mihail pentru săvîrșirea infracțiunii prevăzute la art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, care prevede o pedeapsă cu închisoare de la 3 la 5 ani, instanța de judecată a aplicat prevederile art. 7 și art. 75 Cod penal stabilindu-i inculpatului Mînescuț Mihail o pedeapsă echitabilă în limitele Legii și în strictă conformitate cu dispozițiile legale sub formă de închisoare.

Astfel, circumstanțe ce atenuează răspunderea inculpatului, Mînescuț Mihail în comiterea infracțiunii art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal s-au stabilit caracteristica pozitivă a inculpatului, aflarea unui copil minor la întreținere, săvîrșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave. Circumstanțe ce agravează răspunderea penală a lui Mînescuț Mihail nu s-au stabilit.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond a ținut cont de efectele circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante, cuprinse în art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal, conform căruia, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvîrșirea infracțiunii, pedeapsa principală cu închisoare prevăzută la articolul corespunzător din partea specială a prezentului cod, care este mai mică de 10 ani, poate fi redusă pînă la acest minim, de aceea instanța de judecată a aplicat inculpatului Mînescuț Mihail, găsit vinovat în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de articolul art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal o pedeapsă cu închisoare pe un termen de 3 (trei) ani cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de judecată a reținut că, Mînescuț Mihail este un tînăr, are la întreținere un copil minor, partea-vătămată nu are pretenții față de acesta, a înlăturat benevol dauna cauzată, de aceea este rațional a-i oferi posibilitatea de a se corecta fără ispășirea reală a pedepsei cu închisoarea aplicînd în privința lui prevederile art. 90 alin.(1) Cod penal și dispunînd suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea pe un termen de probă de un an, care potrivit convingerii instanței va contribui la atingerea scopului pedepsei penale de corectare, de reeducare a lui Mînescuț Mihail și prevenirii săvîrșirii de către el unor noi infracțiuni, dacă el va aprecia corect șansele oferite pentru viitorul său.

Ce ține de argumentele inculpatului precum că cu sentința în cauză nu este de acord, pe motivul că partea vătămată - Tulbu Valentin, a înaintat cerere, și acesta nu are pretenții materiale ori morale în privința inculpatului și a prietenului său Mocan Anatoli, nu pot fi reținute. În acest sens instanța de apel a făcut trimitere la recomandarea nr. 56 a Curții Supreme de Justiție, cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal și 276 Cod de procedură penală în cazul împăcării părților.

Potrivit alin. (2) art. 109 Cod penal împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare. O primă condiție pentru înlăturarea răspunderii penale în rezultatul împăcării este voința părții vătămate și a făptuitorului.

Împăcarea părților constituie un act bilateral, implicînd, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și a inculpatului, în această privință, este de observat

că împăcarea are caracter personal și trebuie să fie definitivă, fiind necesar să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce. Evenimentul împăcării părților trebuie să aibă loc în fața organului de urmărire penală ori a instanței de judecată. Acesta poate avea loc prin depunerea unor cereri de către fiecare dintre părți, conform prevederilor art. 344/1 alin.(1) Cod de procedură penală, ori prin declarații orale, consemnate într-un proces-verbal întocmit de organul de urmărire penală, iar, după caz, în procesul-verbal al ședinței de judecată. În acest ultim caz, declarațiile cu privire la voința de-a se împăca, este rezonabil să fie, separat, semnate de către părți.

Argumentul invocat de către inculpatul Mînăscurtă Mihail precum că instanța de fond în sentința de condamnare nu și-a expus opinia referitor la cererea de împăcare înaintată de către partea vătămate, nu poate fi reținut de către Colegiul penal, deoarece acesta în ședința instanței de fond a stipulat doar că nu are pretenții față de inculpați, cu aceștia sau împăcat și a solicitat încetarea urmăririi penale, pe cînd inculpatul Mînăscurtă Mihail în ședința instanței de fond nu s-a prezentat fiind dispusă examinarea cauzei penale date în absența sa.

Astfel, în ședința instanței de fond, partea vătămată, și inculpatul trebuia să solicite instanței pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare admiterea cererii cu privire la împăcarea părților și încetarea procesului penal ceea ce nu a avut loc, deoarece inculpatul Mînăscurtă Mihail în ședința instanței de fond nu s-a prezentat fiind dispusă examinarea cauzei penale date în absența sa.

Instanța de apel a reținut că, în ședințele instanței de fond, inculpatul Mînăscurtă Mihail nu s-a prezentat, în privința acestuia fiind dispusă aducerea silită, și ambii inculpați eschivîndu-se de la organul de urmărire penală, nefiind stabilit locul aflării lor.

Astfel, partea vătămată și inculpatul trebuia să fie prezenți la judecarea cauzei penale pentru a pune în discuție cererea cu privire la împăcarea părților și încetarea cauzei penale.

5. Nefiind de acord cu hotărîrile menționate, inculpatul Mînăscurtă Mihail, declară recurs ordinar, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei hotărîri, prin care să fie încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților. Recurentul invocă că, prima instanță nu s-a expus asupra cererii de împăcarea părților, motivul care și a fost contestat în apel; hotărîrea judecătorească nu a devenit definitivă, ori recurentul face trimitere la practica judiciară, unde a fost admisă împăcarea părților și în faza judecării cauzei în instanța de apel.

5.1. Partea vătămată Tulbu Valentin, la fel a declarat recurs ordinar, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei hotărîri, prin care în privința lui Mînăscurtă Mihail să fie încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților. Recurentul invocă aceleași motive invocate în apel și în recursul inculpatului Mînăscurtă Mihail.

5.2. Procurorul, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate de către partea vătămată Tulbu Valentin și inculpatul Mînăscurtă Mihail, solicitînd respingerea acestora, deoarece decizia instanței de apel este corectă și corespunde legii.

6. Judecînd recursurile declarate de inculpatul Mînăscurtă Mihail și partea vătămată Tulbu Valentin în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că ele urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța, judecînd recursul este în drept de a-l admite, să caseze total hotărîrea atacată și să dispună încetarea procesului penal, în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Reieșind din conținutul recursurilor, autorii nu contestă vinovăția și încadrarea juridică a infracțiunii imputate inculpatului Mînăscurtă Mihail, asupra cărora Colegiul nu se va expune.

Recurenții își exprimă dezacordul cu hotărîrile adoptate de către instanțele de fond și apel, invocînd că, la urmărirea penală, inculpatul a recunoscut vina, s-a împăcat cu partea vătămată, care a și solicitat încetarea procesului penal, fapt permis de prevederile legale, ce a fost neglijat de către instanțele de judecată.

Analizînd materialele cauzei instanța de recurs constată că inculpatul a fost învinuit și condamnat de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal – răpirea mijlocului de transport săvîrșit de două persoane, fapt necontestat de către recurenți.

Potrivit art. 109 alin. (1), (2) Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II–VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală. Împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține că în cadrul examinării cauzei în instanța de fond la 19 august 2014 (f.d. 116), partea vătămată Tulbu Valentin, a depus cerere de încetarea procesului penal în privința lui Mînăscurtă Mihail și Mocan Anatoli, în legătură cu faptul că s-au împăcat. Pe tot parcursul judecării cauzei partea vătămată a solicitat încetarea procesului penal.

Totodată din materialele cauzei se evidențiază că, pe parcursul judecării cauzei în prima instanță, inculpatul Mînăscurtă Mihail nu se afla pe teritoriul R. Moldova (f.d. 127-130), iar prin încheierea din 16.10.2014, a fost anunțat în căutare cu aplicarea măsurii preventive, obligarea de a nu părăsi localitatea.

Potrivit procesului-verbal din 18.02.2015, instanța a dispus începerea examinării cauzei în lipsa inculpatului, ulterior instanța a anunțat întrerupere a ședinței pentru deliberare și pronunțarea sentinței pentru data de 12.03.2015, iar din motiv că judecătorul s-a aflat în concediu medical, ședința de judecată s-a contramandat pentru 30.03.2015.

La data de 30.03.2015, inculpatul Mînăscurtă Mihail benevol s-a prezentat în ședința de judecată, fapt confirmat în procesul-verbal (f.d. 166), însă instanța nu a luat în considerație acest fapt și fără a i se oferi dreptul la ultimul cuvînt inculpatului s-a retras în camera de deliberare și a pronunțat sentința.

În corespundere cu art. 339 Cod de procedură penală, instanța purcede la deliberare și adoptarea sentinței în conformitate cu prevederile art. 382-398, avîndu-se în vedere că poate fi adoptată atît sentința de condamnare, cît și de achitare ori de încetare a procesului penal, supuse căilor de atac în condiții generale.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 383 Cod de procedură penală, dacă în cursul deliberării instanța constată că o anumită circumstanță necesită

concretizare pentru justa soluționare a cauzei, instanța poate relua cercetarea judecătorească prin încheiere motivată. După terminarea cercetării judecătorești suplimentare, instanța ascultă din nou dezbaterile judiciare și oferă ultimul cuvânt inculpatului.

Ultimul cuvânt al inculpatului reprezintă un moment distinct al judecății care dă inculpatului posibilitatea să-și exprime liber și public opinia în legătură cu fapta reținută, vinovăția sa și întregul fond al cauzei. Dacă din cele exprimate de inculpat rezultă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța poate dispune reluarea cercetării judecătorești pentru verificarea lor.

Astfel, la prezentarea în ședință a inculpatului, prima instanță urma să reia cercetarea judecătorească, și să-i ofere ultimul cuvânt. Or, în acest caz, inculpatul a fost lipsit de dreptul la apărare și expunerea lui asupra fondului cauzei, inclusiv și a cererii de împăcare a părților depusă de partea vătămată. Mai mult, prima instanță în sentința nici nu s-a expus asupra cererii de împăcare.

Ulterior, inculpatul Mînăscurtă Mihail și partea vătămată Tulbu Valentin au atacat cu apeluri sentința primei instanțe solicitînd încetarea procesului penal invocînd aceleași argumente precum că acesta nu s-a expus în sentința despre acest fapt.

Însă instanța de apel a respins apelurile motivînd că împăcarea nu poate avea loc deoarece inculpatul Mînăscurtă Mihail nu a fost în instanța de fond și nu s-a expus asupra cererii de împăcare depusă de partea vătămată.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit procesului-verbal al instanței de apel (f.d. 189, 192) inculpatul recunoaște vina și solicită împăcarea, iar partea vătămată susține cererea de împăcare (f.d. 191).

Deci, instanța de apel a trecut cu vederea prezența inculpatului Mînăscurtă Mihail la ședința de judecată la data de 30.03.2015, acest fapt rămînînd neelucidat nici de curtea de apel, unde inculpatul a fost prezent.

Rezumînd cele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit atestă că la momentul examinării cauzei în instanța de fond au fost prezente condițiile de admitere a cererii de împăcare înaintată de partea vătămată cu încetarea procesului penal, prevăzut la art. 109 Cod penal, însă prima instanță a omis să soluționeze această chestiune. Împăcarea este o problemă de drept, deci ține de legalitatea sentinței instanței de fond, astfel că eroarea comisă urma să fie examinată în ordinea căii de atac apelul.

În eventuala situație, cînd nici instanța de apel nu a soluționat în mod legal această eroare de drept, comisă de instanța de fond, soluțiile instanțelor cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală ca temei pentru declararea recursului, cînd *a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege*.

Instanța de recurs menționează că alegația invocată în recurs, în acest sens, și-a găsit confirmare și se atestă că, instanța de apel nu a constatat și apreciat circumstanțele de drept privind încetarea procesului penal în privința inculpatului, pe motivul împăcării părților, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și de drept material.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată netemeinicia soluției instanței de apel de inadmisibilitate a cererii de încetare a procesului penal în privința inculpatului, pe motivul împăcării părților.

În baza considerentelor expuse mai sus, Colegiul penal lărgit conchide de a admite recursurile ordinare și să caseze parțial sentința primei instanțe și total decizia

instanței de apel, în privința lui Mînăscuță Mihail, cu încetarea procesului penal, în legătură cu împăcarea părților.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare, declarate de partea vătămată Tulbu Valentin și inculpatul Mînăscuță Mihail, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2015 și parțial sentința Judecătoriei Căușeni din 30 martie 2015, în partea condamnării lui Mînăscuță Mihail Ion în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal și dispune încetarea procesului penal, în conformitate cu prevederile art. 109 Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **22 martie 2016**.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu